herpy

SALAMANDRY I TRASZKI

## Traszka szorstkoskóra

# *Taricha granulosa*

*Taricha granulosa* to traszka o długości 13-22 cm z pacyficznego wybrzeża Ameryki Północnej, z ciemnym, ziarnistym grzbietem i jaskrawopomarańczowym brzuchem. Skóra zawiera tetrodotoksynę, jedną z najsilniejszych trucizn wśród płazów, a zwierzę jest śmiertelnie toksyczne, jeśli zostanie połknięte. Gatunek przechodzi między wodą a lądem, może być trzymany w wodzie przez cały rok i wymaga chłodnych warunków.

Rodzina: Salamandridae  Nazwa angielska: Rough-skinned Newt  Dawna nazwa: *Salamandra granulosa; Triturus granulosus; Triturus similans*

**Silne toksyny skórne**

### NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

#### ZWIERZĘ

| | |
|---|---|
| Wielkość dorosłego osobnika | **13-22 cm**<br>długość całkowita z ogonem |
| Długość życia | **12-18 lat** |
| Aktywność | **Za dnia i w nocy** |
| Tryb życia | **Półwodny** |
| Środowisko | **Mokradła i lasy i łąki strefy umiarkowanej** |
| Toksyny skórne | **Silne**<br>Unikaj kontaktu ze skórą i dokładnie umyj ręce po pracy w terrarium |
| Trudność | **Średnio zaawansowany** |

#### HODOWLA

| | |
|---|---|
| Min. terrarium | **60 × 30 × 40 cm**<br>D × S × W dla 2 dorosłych osobników |
| Temperatura w dzień | **18-21 °C** |
| Temperatura w nocy | **14-18 °C** |
| Wilgotność | **80-95%** |
| Woda | **Akwaterrarium**<br>głębokość 20-30 cm |
| UVB | **Niewymagane** |
| Pokarm | **Owady, gotowa karma i dżdżownice i ślimaki** |
| Utrzymanie | **W parach lub w grupach** |

#### ROZMNAŻANIE

| | |
|---|---|
| Rozmnażanie | **Jajorodny** |
| Rozwój | **Larwy w wodzie** |
| Miejsce składania jaj | **W wodzie** |
| Dojrzałość płciowa | **48-60 miesięcy** |
| Liczba jaj w zniesieniu | **7-30** |
| Czas do wyklucia | **21-42 dni** |
| Okres larwalny | **60-150 dni**<br>od wyklucia do metamorfozy |
| Pokarm larw | **Małe bezkręgowce wodne (rozwielitki, larwy komarów)** |
| Opieka nad potomstwem | **Brak** |

#### OCHRONA I FORMALNOŚCI

| | |
|---|---|
| CITES | **Niewymieniony** |
| Załącznik unijny | **Niewymieniony** |
| IUCN | **Najmniejszej troski (LC)** |

## O gatunku

*Taricha granulosa* to masywna traszka o zaokrąglonym pysku i ziarnistej skórze. Dorosłe osobniki mierzą 13-22 cm długości razem z ogonem, a samce są większe od samic. Grzbiet jest jasnobrązowy, oliwkowy, czerwonobrązowy lub niemal czarny, a brzuch od żółtego do pomarańczowego. Oczy są małe, z żółtą tęczówką i ciemnymi powiekami, a patrząc z góry, nie wystają poza obrys głowy. Zęby podniebienne układają się w kształt litery V. To odróżnia gatunek od *Taricha torosa*, z którą jest często mylony; ta ma większe oczy, jasną dolną powiekę i zęby podniebienne w kształcie litery Y.

W okresie godowym skóra samca staje się gładka, jaśniejsza i gąbczasta, kloaka nabrzmiewa, ogon robi się szerszy i bardziej płaski, a na palcach pojawiają się czarne, zrogowaciałe modzele. Samica zmienia się niewiele; jej kloaka przybiera stożkowaty kształt. Samice żyjące w wodzie mogą przypominać samce w szacie godowej, ponieważ ich skóra staje się jaśniejsza i gładsza, pojawia się grzebień ogonowy i większa kloaka, ale cechy te są słabiej wyrażone.

Skóra zawiera tetrodotoksynę, neurotoksynę, którą gatunek prawdopodobnie wytwarza z pomocą bakterii żyjących na skórze. Trucizna występuje także w mięśniach, krwi i jajach, natomiast larwy nie są toksyczne. Jej ilość bardzo się różni w zależności od populacji, ale jedno zwierzę może zawierać dość trucizny, by zabić kilku dorosłych ludzi, a znany jest przypadek śmierci człowieka po połknięciu traszki. Przy zwykłym obchodzeniu się ze zwierzęciem jest ono dla większości osób nieszkodliwe, jednak trucizna może podrażniać skórę i błony śluzowe, a potarcie oczu po kontakcie wywołuje silny ból. Trucizna może też przeniknąć przez ranę. Zagrożone zwierzę wygina grzbiet, unosi głowę i ogon i pokazuje pomarańczowy brzuch.

Opisano dwa podgatunki: *T. g. granulosa* oraz ciemniejszy *T. g. mazamae* z Crater Lake w Oregonie. Podobnie ciemne osobniki występują też na Alasce, dlatego wielu nie uznaje *T. g. mazamae* za ważny podgatunek. W handlu *T. granulosa* i *T. torosa* są często mylone, choć wymagania obu gatunków się różnią. Gatunek może dożyć 12-18 lat.

## Występowanie i środowisko

*Taricha granulosa* żyje wzdłuż pacyficznego wybrzeża Ameryki Północnej, od południowo-wschodniej Alaski na północ po Juneau, przez Kolumbię Brytyjską, Waszyngton i Oregon aż po hrabstwo Santa Cruz na południe od Zatoki San Francisco w Kalifornii. Występuje też na wielu wyspach przybrzeżnych, między innymi na Wyspie Vancouver. Na wschód od Gór Kaskadowych jest rzadka. Izolowane populacje w Idaho i Montanie pochodzą prawdopodobnie od wypuszczonych zwierząt.

> **Naturalny zasięg:** Stany Zjednoczone i Kanada.

### ŚRODOWISKO

*T. granulosa* żyje w lasach i na ich obrzeżach, gdzie zwierzęta kryją się pod butwiejącymi pniami, kamieniami i warstwą liści, a do wody wracają, by się rozmnażać. Dorosłe osobniki prowadzące wodny tryb życia spotyka się w stawach, jeziorach, głębszych miejscach cieków i spokojnych odcinkach strumieni i rzek, unikając silnego nurtu. Gatunek występuje od poziomu morza do około 2700 m n.p.m. i w wodzie do głębokości 12 m.

Tryb życia bardzo się różni między populacjami. Wiele zwierząt przechodzi latem w suchych okresach na wodny tryb życia, w niektórych populacjach samce pozostają w wodzie przez cały rok, a niektóre osobniki spędzają w wodzie całe życie. Populacje wysokogórskie czasem zachowują skrzela w wieku dorosłym. Niektóre populacje są aktywne w dzień, inne kryją się za dnia i są aktywne nocą. Młode tuż po metamorfozie opuszczają wodę i wracają do niej dopiero po kilku latach.

Czytaj więcej: Odchów kijanek

## Hodowla

### TERRARIUM

*Taricha granulosa* to najbardziej wodny gatunek w rodzaju. Zwierzęta przechodzą między lądem a wodą, niektóre na całe miesiące lub lata, ale od mniej więcej pierwszego roku życia można je trzymać w wodzie przez cały rok. Odpowiednim rozwiązaniem jest więc akwaterrarium z głęboką wodą i miejscem, w którym zwierzęta mogą łatwo wyjść z wody. Para dorosłych osobników potrzebuje co najmniej 60 × 30 × 40 cm, a na tej samej powierzchni można też trzymać cztery podrośnięte osobniki o długości około 12 cm.

Woda powinna mieć 20-30 cm głębokości, a najlepiej więcej. Pływająca kora, wysepki z korka, kamienie lub korzenie wystające ponad powierzchnię wody pozwalają zwierzętom z niej wychodzić. Konieczne jest gęste obsadzenie zwykłymi roślinami wodnymi: dają kryjówki, a samica wykorzystuje je do składania jaj. Dno w części wodnej powinno być gołe lub wyłożone dużymi kamieniami, bo żwir i drobne kamyki mogą zostać połknięte. Zwierzęta są mistrzami ucieczek, więc pokrywa musi być dobrze zamocowana.

Zwierzęta są wobec siebie łagodne, także podczas karmienia, i nie zatruwają się nawzajem. Trzymaj gatunek osobno: inne zwierzęta, które próbują go zjeść, mogą zginąć od trucizny.

### TEMPERATURA

*Taricha granulosa* to gatunek ciepłolubny w odwrotnym sensie: lubi chłód. Latem woda i powietrze powinny mieć 18-21 °C. Gdy robi się cieplej, w okolicach 24 °C, zwierzęta wychodzą na ląd; należy unikać dłuższych okresów powyżej 21 °C. Temperatura nocna nie jest udokumentowana; spadek o 2-4 °C odpowiada gatunkowi.

Zimą obniża się temperaturę do 5-12 °C. Chłodna zima jest niezbędna, by zwierzęta przystąpiły do rozrodu następnej wiosny. Młode osobniki można przez pierwszą zimę trzymać w temperaturze pokojowej, żeby szybciej rosły. Ustaw akwarium w chłodnym miejscu, bez bezpośredniego słońca i bez lamp grzewczych.

### WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Część lądowa i kryjówki nad wodą powinny być wilgotne, ale nie mokre. Wilgotności powietrza nie mierzono dla tego gatunku; akwaterrarium z pokrywą i wilgotnymi kryjówkami daje około 80-95 %. Dobra wentylacja zapobiega infekcjom skóry.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

### WODA I JAKOŚĆ WODY

Woda powinna mieć 20-30 cm głębokości, a głębsza nie szkodzi: w zwykłym akwarium praktycznie nie da się zapewnić temu gatunkowi zbyt głębokiej wody. Dojrzały filtr o słabym przepływie utrzymuje wodę w czystości, ponieważ gatunek żyje w wodach stojących lub wolno płynących. Używaj wody z kranu uzdatnionej pod kątem chloru i chloraminy; nie stosuje się wody destylowanej ani demineralizowanej.

Kontroluj amoniak i azotyny, regularnie podmieniaj część wody i usuwaj resztki pokarmu, żeby woda się nie zanieczyszczała.

### OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek nie potrzebuje UVB. Wystarczy zwykłe światło dzienne w pomieszczeniu albo słaba świetlówka w dzień i ciemność w nocy. Akwarium nie może stać w bezpośrednim słońcu, a lamp grzewczych należy unikać.

Czytaj więcej: Światło i UVB

### ŻYWIENIE

*Taricha granulosa* to oportunistyczny drapieżnik. W naturze zjada kiełże, owady, ślimaki, pijawki, kijanki oraz skrzek płazów i ikrę ryb. W niewoli przyjmuje małe świerszcze, dżdżownice, czerwone robaki kompostowe, larwy barciaka, mączniki, larwy komarów i pokarm mrożony, a pokarm odnajduje w równym stopniu węchem, co dzięki ruchowi.

W stosunku do swoich rozmiarów gatunek zjada tylko małe kęsy, więc większe dżdżownice należy pokroić. Pokarm dla ryb w postaci granulatu dla pstrągów jest chętnie przyjmowany i stanowi łatwą dietę podstawową, która sprzyja dużej liczbie jaj. Na lądzie podaje się świerszcze, prosionki i podobne owady karmowe o odpowiedniej wielkości. Karm dwa-trzy razy w tygodniu w półroczu letnim i rzadziej zimą, a niezjedzony pokarm usuwaj z wody. Owady podawane na lądzie oprósz wapniem i witaminami raz lub dwa razy w tygodniu.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

### ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Aktywność bywa różna: niektóre zwierzęta są aktywne w dzień, inne kryją się pod korzeniami i kamieniami i polują nocą. W okresie godowym samiec obejmuje samicę w ampleksusie, który może trwać od kilku godzin do kilku dni. Wygląda to gwałtownie, ale zwierzęta się nie topią i wypływają razem po powietrze. Samce łapią też inne samce, inne gatunki, ryby i przedmioty, takie jak wężyki napowietrzające.

Bierz zwierzę do ręki tylko wtedy, gdy to konieczne, i myj potem ręce.

## Rozmnażanie

### DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

W naturze zwierzęta osiągają dojrzałość płciową po 4-5 latach. W niewoli często następuje to szybciej, ponieważ dostają obfitość pokarmu. Płeć najłatwiej rozpoznać w okresie godowym: samiec ma szerszy ogon, nabrzmiałą kloakę z ciemnym paskiem, zrogowaciałe modzele na tylnych kończynach i palcach oraz bardziej płaski brzuch niż samica.

### GODY I KOPULACJA

W naturze gatunek rozmnaża się we wszystkich miesiącach z wyjątkiem listopada. Populacje nizinne rozmnażają się od lutego do maja, wysokogórskie od późnej wiosny do wczesnej jesieni. W niewoli gody zaczynają się, gdy woda ponownie się nagrzewa po zimowym spoczynku, a czasem także jesienią.

Samiec chwyta samicę od góry, pociera jej głowę podbródkiem i gładzi jej brzuch i boki tylnymi kończynami. Ampleksus może trwać od kilku godzin do kilku dni. Na koniec samiec puszcza samicę, składa spermatofor i prowadzi ją do niego, żeby mogła pobrać go kloaką.

### JAJA I LARWY

Samica zaczyna składać jaja kilka tygodni po godach. Składa je pojedynczo i przyczepia do roślin wodnych, korzeni, gałęzi i kamieni, często tuż pod powierzchnią. Składanie jaj rozciąga się na kilka tygodni i można je zainicjować, schładzając wodę podmianą. Jaja są toksyczne tak jak dorosłe osobniki. Liczba jaj w sezonie nie jest udokumentowana. Wartość w ramce pochodzi od *Taricha torosa*, u której jeden pakiet jaj zawiera 7-30 jaj, i nie mówi, ile jaj samica składa łącznie.

Dorosłe osobniki zjadają jaja, dlatego wyjmuje się je razem z rośliną lub kamieniem, na którym są przyczepione. Grzyb na jajach pojawia się rzadko. Larwy trzyma się w małych grupach w 5 cm wody albo w akwarium o normalnym poziomie wody z kamieniem napowietrzającym, bez przegęszczenia. Są drapieżnikami i najpierw dostają najdrobniejszy żywy pokarm, później rozwielitki oraz ochotkę, wodzień i czarne larwy komarów. Nie ma opieki nad potomstwem.

### METAMORFOZA

Wyklucie następuje po 3-6 tygodniach, zależnie od temperatury. W niewoli larwy przechodzą metamorfozę po 2-4 miesiącach przy długości około 5 cm; w naturze trwa to 4-5 miesięcy, a w populacjach wysokogórskich larwy zimują i przechodzą metamorfozę dopiero następnej wiosny lub latem. Skrzela się kurczą, a skóra zmienia strukturę. Ustaw pojemnik pod kątem, tak by powstała rampa, po której młode mogą wyjść na ląd.

### ODCHÓW MŁODYCH

Młode tuż po metamorfozie trzyma się na lądzie, w czystym pojemniku na wilgotnym ręczniku papierowym albo w terrarium z mchem, z kryjówkami pod korą i kamieniami. Podawaj drobne owady karmowe, takie jak prosionki i małe świerszcze, i utrzymuj podłoże wilgotne i chłodne. Po mniej więcej roku młode można przyzwyczajać do życia w wodzie; na początku woda powinna być płytka, żeby się nie utopiły.

## Zdrowie i częste błędy

Gatunek jest odporny, ale często występują następujące problemy:

- Zbyt ciepła woda: ponad 21 °C przez dłuższy czas powoduje stres.
- Zła jakość wody: amoniak i azotyny wymagają dojrzałego filtra i regularnych podmian wody.
- Otyłość u dorosłych osobników, ponieważ gatunek zjada wszystko: karm z umiarem.
- Połknięty żwir lub drobne kamyki mogą spowodować zaparcie i niedrożność jelit.
- Wysychanie części lądowej: utrzymuj ją wilgotną.
- Infekcje skóry przy złej wentylacji.

Trucizna tego gatunku jest śmiertelna, jeśli zwierzę zostanie połknięte. Trzymaj traszkę poza zasięgiem dzieci i zwierząt domowych, dokładnie myj ręce po każdym kontakcie ze zwierzęciem, wodą lub wyposażeniem i nie dotykaj oczu ani ust, zanim nie umyjesz rąk.

Płazy ogoniaste mogą przenosić chorobę grzybiczą Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*), która jest śmiertelna dla wielu gatunków. Nowe zwierzęta poddawaj kwarantannie przez co najmniej 60 dni i myj ręce oraz sprzęt między pojemnikami.

Udaj się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli zwierzę przez dłuższy czas odmawia pokarmu, ma otwarte rany lub przechyla się na jeden bok podczas pływania.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

## Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/plazy-ogoniaste/taricha-granulosa